

Berlingske Tidende, 8. februar, 2010

Klimaets ofre

Af Bjørn Lomborg

Danske og internationale medier har sendt en lind strøm af journalister og klimakorrespondenter til verdens klimabrændpunkter for at vise os ofrene for den globale opvarmning. De fattige i verdens ulande, der igen og igen trækkes frem i denne sag, kan meget vel blive klimaets ofre, men det er bare ikke den historie, der fortælles.

Fra Stillehavsøerne, Bangladesh, Etiopien og mange andre steder advarer klimakorrespondenterne om nært forestående katastrofer. Historierne beskriver hvordan global opvarmning er det største problem, der truer disse regioner, og at en løsning på problemet er af afgørende karakter. Men er klimaforandringer virkelig den væsentligste trussel i disse udsatte samfund? Kun sjældent i reportagerne fik de lokale lov til at beskrive deres liv, bekymringer og håb. Disse mennesker er ikke uden stemme, vi hører bare ikke efter hvad de siger.

Copenhagen Consensus Center har spurgt om hvordan folk i den globale opvarmnings brændpunkter ser på situationen. I Mojo, i central-Etiopien, mødte vores lokale repræsentant Tadese Denkua, en 68-årig tidligere soldat. "Jeg ved aldrig hvornår jeg vil have mulighed for at købe mig noget mad", sagde han. "Jeg ved kun, at jeg sulter meget." Tadese har aldrig hørt om global opvarmning. Når det forklares for ham, har han langt mere presserende bekymringer: "Det første jeg behøver, er mad, og så et job."

Tadese lider af malaria. Han har ikke længere tal på, hvor mange gange han har været ramt af sygdommen. Vores lokale repræsentant tager ham med til en gratis klinik. Klinikken er løbet tør for medicin. Og en af lægerne fortæller, at de fleste af patienterne bliver sendt hjem uden at blive undersøgt eller blive behandlet.

Malaria er et af verdens største problemer. Sygdommen dræber hvert eneste år mellem 1,5-3 millioner mennesker, og samtidig bliver op imod 500 millioner mennesker alvorligt syge. Truslen fra malaria er ofte blevet brugt til at argumentere for drastiske CO₂-nedsykninger. Varmere, vådere vejr vil forbedre vilkårene for malariaparasitten. De fleste vurderinger lyder på at global opvarmning vil sætte yderligere 3 % af jordens befolkning i fare for at få malaria i år 2100.

Ifølge klimaøkonomen Richard Tol er drastiske CO₂-nedsykninger en forbløffende kostbar måde at holde temperaturen under 2 grader. Udregninger viser, at det vil koste ca. 200.000 milliarder kroner om året i 2100 og det vil altså i bedste fald reducere risikogruppen for malaria med 3 % om 90 år. Til sammenligning vil blot en brøkdel: 16 milliarder kroner brugt på myggenet, indendørs DDT sprays, og støtte til effektive nye kombinationsbehandlinger halvere det samlede antal smittede inden for 10 år. For de penge, det kostede at redde ét malariadødsfald ved at reducere CO₂, kan man i stedet redde 78.000 liv.

Men malaria er naturligvis ikke den eneste grund til at bekymre sig om klimaet. Et af de andre problemer, der ofte bliver forbundet med global opvarmning, er sult. For de fleste egne vil et varmere og vådere vejr forbedre landbrugets produktivitet. Det er desværre ikke tilfældet for store dele af Afrika, hvor sulten og fejlernæring vil forværres. Men, som med malaria, viser al viden at en direkte indsats er mest effektiv. En oversat, men effektiv løsning er at give vitaminer og mikronæringsstoffer til dem, der lider af underernæring. Næsten 220 millioner børn i udviklingslandene lider af mangel på A-vitamin og over en milliard mennesker lider af mangel på zink. For blot 316 millioner kroner om året kan vi forsyne 80 % af verdens underernærede børn med A-vitamin og zink, og for 1,5 milliarder kroner kan mere end 2,5 milliarder mennesker få jern og jod.

Valget er klart: for et par milliarder kroner, kan vi hjælpe næsten halvdelen af menneskeheden her og nu. Sammenlign det med de investeringer vi kan lave, for at bekæmpe klimaændringer – 200.000 milliarder kroner om året ved udgangen af dette århundrede - hvilket kun vil redde en brøkdel af de millioner af syge og sultende mennesker. Og endda først om 90 år. For hver person, der er reddet fra underernæring gennem klimapolitikken, kunne de samme penge have sparet 500.000 mennesker fra fejlernæring gennem en direkte indsats.

Nogle hævder at denne sammenligning er urimelig. Vi kan jo bare gøre begge dele. Men det er en grundlæggende kendsgerning, at vi ikke kan bruge den samme krone to gange. Hvis vi bruger enorme ressourcer på CO₂-nedsættelser i den tro, at vi stopper malaria og reducere fejlernæring, er vi mindre tilbøjelige til at give penge til direkte løsninger, der ville hjælpe her og nu.

I forrige uge var formanden for verdens største private udviklingsfond, Bill Gates, ude med samme pointe. Han udtrykte bekymring for COP15 erklæringens mål om at bruge 100 milliarder om året på at modvirke klimaforandringerne i ulandene. Meget tyder på at nogle af disse penge kunne blive taget fra den almindelige ulandsbistand. Og Gates advarede: "Hvis bare 1 % af de lovede 100 milliarder bliver taget fra vaccinetilskud kan 700.000 flere børn dø af helbredelige sygdomme"

På Mount Kilimanjaro i Tanzania - hvor følgerne af den globale opvarmning allerede kan mærkes – møder vores lokale repræsentant 28-årige Rehema Ibrahim. Rehema blev udstødt af sin familie, efter hun var ude af stand til at få børn. For at finde ud af, om hun var årsag til barnløsheden, gik hun at gå i seng med andre mænd. Hun er nu HIV-positiv, en udstødt i et forfærdeligt fattigt samfund. Rehema har bemærket at sne og is er smeltet. Hun ved, hvad global opvarmning er, men indvender: "De problemer, som jeg oplever, er vigtigere. For mig er HIV/AIDS og de problemer, det medfører vigtigere end smeltende is."

Hun er blot én af ca. 33 millioner smittede og hver år dør over 2 millioner af AIDS – 300.000 af dem er børn. Som ved malaria og fejlernæring, så kan vi hjælpe direkte og effektivt. Præventionsprogrammer har vist sig at kunne forhindre millioner i at blive smittede – og det for en meget beskedne omkostning.

Tadese og Rehema er blot to skæbner blandt mange hundrede millioner, hvor vi nemt, effektivt og billigt kunne gøre deres liv bedre. Desværre virker det som om disse mennesker især bliver interessante, hvis deres lidelser kan kobles til den globale opvarmning. I vores iver efter at gøre livet nemmere for Tadese og Rehemas oldebørn, så løber vi en høj risiko for at gøre millioner som Tadese og Rehema til klimaets reelle ofre.